

ЗАСТОСУВАННЯ НАОЧНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ІСТОРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ УЧНЯМИ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ

Щуцький В. П.

вчитель історії та правознавства

**Теребовлянський навчально-реабілітаційний центр
м. Теребовля, Тернопільська область, Україна**

Особливістю викладання історії учням з особливими освітніми потребами є застосування комплексу методів, прийомів, засобів [2, с. 36]. Серед них важливе місце посідає і застосування наочних методів з метою якісного засвоєння інформації історичного змісту.

Як виявилось, частина учнів старших класів (28%) в цілому володіють історичними фактами, можуть викладати їх в хронологічній послідовності та знають найважливіші історичні дати. Водночас, нагальною проблемою залишається формування у них – загального історичного світогляду. Оскільки більша частина (до 47%) досить абстрактно уявляють історичний процес, як єдине ціле. Викликають труднощі оперування та використання понятійного апарату в 25% учнів. Варто зазначити, що учні повинні знати межі історичних епох, в яку історичну епоху відбувається та чи інша значуща подія, в чому полягає її сутність та історичне значення. Втім, як засвідчує наше опитування, теоретичні та фактологічні знання суміщуються зі знаннями про історичну добу (тисячоліття, століття, дата).

Подолати такі прогалини нам допомогло системне розроблення і використання різноманітного наочного матеріалу у вигляді узагальнювальних схем, таблиць. Вони містять головні, найсуттєвіші для школярів з особливими освітніми потребами: дати, події, факти історичні поняття.

На уроках історії застосовую такі форми роботи:

- 1) відтворення крейдою основного змісту історичного матеріалу у вигляді схем та таблиць;
- 2) нанесення запропонованого наочного матеріалу на папір, графічне та естетичне його оформлення;
- 3) виведення схем та таблиць на екран за допомогою електронних засобів навчання;
- 4) організація самостійної роботи учнів над таблицями та схемами в процесі уроку.

Розроблені схеми та таблиці можуть виконувати різноманітні функції, наприклад, узагальнення історичного матеріалу, формувати логічне мислення у школярів, збагачувати основи жестомовної комунікативної компетенції у глухих учнів [1, с. 27; 3, с. 31].

В своїй роботі практикую використання історичних таблиць-узагальнень – для учнів старших класів. Зокрема, табличний матеріал доцільно застосовувати при вивченні складних історичних тем, наприклад, культури. Оскільки такі теми об'єктивно перевантажені фактичним матеріалом.

Використання різних наочних матеріалів та мультимедійних засобів є необхідною ланкою у роботі творчого вчителя тому, що арсенал дидактичних можливостей наочних засобів навчання дуже великий.

Кожен урок повинен бути підсумком та емоційним відкриттям. Використання різних форм унаочнення дає можливість простежити за роботою учня при вивченні певної теми, об'єктивно оцінити його успіхи і прогалини. Посиленне відведення часу на усвідомлення чи уточнення історичних фактів показує доречність його

використання з метою якіснішого засвоєння учнями програмного матеріалу, опанування відповідними компетенціями.

З іншого боку, необхідно відзначити, що комп'ютерна підтримка підручника, як засобу посилення функціональності змісту і забезпечення мотивації навчання, є вкрай необхідною на сьогодні. Саме під час підготовки до нового уроку маю визначити, чи потрібно використовувати комп'ютер на даному уроці, на якому саме етапі уроку використання комп'ютера буде найефективнішим. Але вчителя ніхто і ніщо не може замінити. Бо саме учитель може зацікавити учнів, викликати у них допитливість, завоювати довіру, тільки учитель може спрямувати увагу дітей на ті або інші важливі аспекти періоду, активізувати роботу, підсилити словниково-жестівниковий запас історичної тематики, що вивчають учні, і лише тільки справжній педагог зможе відзначити старанність та знайти підхід до кожного учня індивідуально, а не до усіх загалом [4, с. 16].

Отже, завдяки поєднанню традиційних наочних засобів та компютерних ресурсів вдається зробити урок історії насиченішим, змістовнішим, цікавішим, донести більше інформації до кожного учня у доступний для нього спосіб.

Література:

1. Іванюшева Н.В., Кульбіда С.В. Особливості застосування двомовних програм як інструмент збереження мови лінгвістичної меншини: Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: зб. наук. праць: Вип. 4. Частина 4. – Кіровоград, Імекс-ЛТД, 2013. – С. 25–33. Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.
 2. Кацан М.Б. Досвід Тербовлянського навчально-реабілітаційного центру у створенні оптимальних умов навчання дитини з особливими освітніми потребами. М. Б. Кацан. Матеріали міжнародної наук.-практ. конференції «Інклюзивне навчання в Новій українській школі» 26-27 березня 2018 р. м. Тербовля у двох частинах. Ч. I. – Упорядн.: Лапін А.В., Сурмай Л.О., Щуцька О.І. – Київ: Інтерсервіс, 2018. – С. 35–38.
 3. Українська дактилологія: науково-методичний посібник. – С. Кульбіда. – К.: Педагогічна думка, 2007. – 328 с.
- Кульбіда С. В. Формування жестомовної комунікативної компетенції – від розуміння до застосування / С. В. Кульбіда // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2016. – № 1/77. – С. 15–29. Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/707090/>